

Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm 2025-2028

Tulemusvaldkond: Julgeolek ja riigikaitse

Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm 2025-2028

Tulemusvaldkond: Julgeolek ja riigikaitse

Tulemusvaldkonna eesmärk on usutav heidutus sõjalise agressori vastu. Võime seista rünnaku vastu kogu ühiskonna tegevusega. Vajadusel kollektiivkaitse ja rahvusvahelise kriisiohje kiire ja tulemuslik rakendamine.

Tabel 1. Julgeoleku ja riigikaitse tulemusvaldkonna mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Eestis paiknevad alaliselt liitlaste väed				Suund: Allikas: Kaitseministeerium				
JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH
Sõjalise kaitse kulude tase SKPst NATO meetodi järgi (%)				Suund: Allikas: Kaitseministeerium				
2,35%	2,06%	2,15%	3,04%	>3,0%	>3,0%	>3,0%	>3,0%	>3,0%
Elanike valmisolek osaleda kaitsetegevuses, kui Eestit rünnatakse				Suund: Allikas: Avaliku arvamuse uuring				
57,60%	57%	66%	64%	>66%	>66%	>66%	>66%	>66%
Tegeväelaste arv aasta lõpul (vähemalt)				Suund: Allikas: Kaitseressursside Amet				
3 655	3 459	3 335	3 514	3656	3766	3872	3979	4083
Lahinguvalmis üksuste arv (mehitatud, varustatud, välja õpetatud) lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast				Suund: Allikas: Kaitseministeerium				
NA	NA	NA	Info juurde- pääsupiiranguga	Info juurde- pääsu- piiranguga	Info juurde- pääsu- piiranguga	Info juurde- pääsu- piiranguga	Info juurde- pääsu- piiranguga	Info juurde- pääsu- piiranguga

Julgeoleku ja riigikaitse tulemusvaldkonna eesmärgi saavutamiseks on loodud üks programm – sõjaline riigikaitse ja heidutus –, mis kuulub Kaitseministeeriumi valitsemisalasse. Julgeoleku ja riigikaitse tulemusvaldkonna pikaajalised arengueesmärgid on kokku lepitud Riigikaitse arengukavaga 2022 – 2031¹, mida viiakse ellu Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukavadega. Programmi viiakse ellu 12 programmi tegevuse kaudu. 2025. aastal lisati uus programmi tegevus „Varude tagamine: lahingumoon“ ühe teenusega. Muudatusettepanek lähtub Kaitseministeeriumi tegelikust planeerimise protsessist, kus olulise mahuga varude hankimine toimub tervikuna Kaitsevæele ja Kaitseliidule. Julgeoleku ja riigikaitse tulemusvaldkonna pikaajalised arengueesmärgid on kokku lepitud Riigikaitse arengukavaga 2022–2031 (RKAK 2022–2031), mida viiakse ellu Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukavadega.

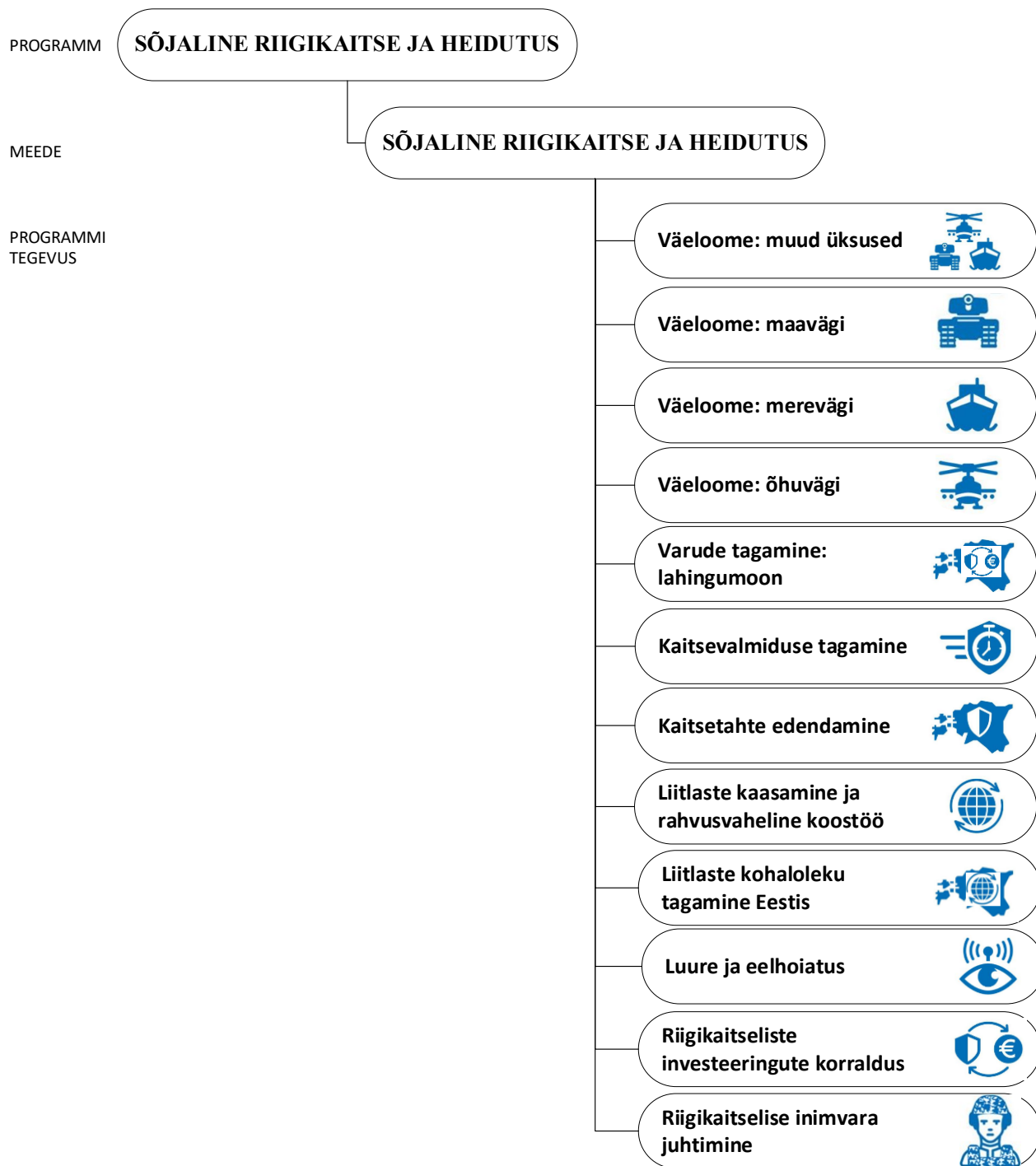
¹ <https://www.riigikantselei.ee/el-poliitika-julgeolek-ja-riigikaitse/julgeoleku-ja-riigikaitse-koordineerimine>; RKAK 2013 dokumendi avaliku osa pdf-dokument: <https://www.riigikantselei.ee/media/1451/download>

1. Programm: Sõjaline riigikaitse ja heidutus

1.1. Programmi üldinfo

Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programmi elluviimise peavastutaja on Kaitseministeerium. Programmi elluviimise eest kaasvastutavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused (Kaitsevägi, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Kaitseressursside Amet, Välisluureamet ja Eesti Sõjamuuseum) ning Kaitsealiit. Kaasvastutavad ministeeriumid puuduvad.

Programmil on üks meede, mis kordab programmi tasandit ja seda eraldi ei kirjeldata.

Joonis 1. Programmi, meetme ja programmi tegevuste skeem

1.2. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava

Programmi eesmärk on hoida ära Eesti vastu suunatud rünnakud ja tagada, et Eesti suudab end väliste ohtude vastu kaitsta.

Tabel 2. Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programmi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Üksused on mehitatud, varustatud, välja õpetatud kooskõlas riigikaitse arengukava otsustega						Suund: →		Allikas: Kaitseministeerium
JAH, lähtuvalt RKAK 2017-2026 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2017-2026 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2017-2026 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast	JAH, lähtuvalt RKAK 2022-2031 elluviimise kavast
Eestis paiknevad alaliselt liitlaste väed						Suund: →		Allikas: Kaitseministeerium
JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH
Sõjalise kaitse kulude tase SKPst NATO meetodi järgi (%)						Suund: ↑		Allikas: Kaitseministeerium
2,35%	2,06%	2,15%	3,04%	>3,0%	>3,0%	>3,0%	>3,0%	>3,0%
Elanike valmisolek osaleda kaitsetegevuses, kui Eestit rünnatakse						Suund: ↑		Allikas: Avaliku arvamuse uuring
57,60%	57%	66%	64%	>66%	>66%	>66%	>66%	>66%
Tegeväelaste arv aasta lõpul (vähemalt)						Suund: ↑		Allikas: Kaitseressursside Amet
3 655	3 459	3 335	3 514	3656	3766	3872	3979	4083

Tabel 3. Kaitsekulu kogumaht

	Kaitsekulude kogumaht (mln eurot)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	SKP-st eraldatud Riigikaitse arengukava 2022-2031 elluviimiseks	1306,2	1260,1	1328,4	1393,3	1459,8			
	sh Kaitseleiidule eraldatav sihtotstarbeline toetus ²	55,2	58,2	60,0	63,6	66,2			
	sh Ukrainale antav sõjaline abi		105,0	110,7	116,1				
2	Täiendav laskemoon		75,6	254,1	254,1	203,3	300	300	225
3	Täiendavad sihtotstarbelised eraldised ³	22,1	26,4	4,0	1,9	0,5			
	Sh välisvahendite abikõlbmatu käibemaks (Euroopa Rahurahastu ja Taaste- ja vastupidavusrahastu)	18,2	22,5	3,5	1,4	0,0			
	Sh teadus- ja arenduskulude lisarahastus	2,3	3,4						
	sh muud, mh IT vajaku kompenseerimise ja E-ITS auditite vahendid	1,5	0,5	0,5	0,5	0,5			
4	KOKKU kaitsekulud ilma liitlaste kuludeta	1328,3	1362,1	1586,6	1649,3	1663,6			
	Liitlastega seotud kulud								

² Tegevuspõhise eelarve vaates on Kaitseleidi eraldis kajastatud erinevate programmi tegevuste juures, vastavalt sellele, millises mahus Kaitseleidi konkreetsesse tegevusse panustab. Lisaks sellele hangib RKIK maakaitsele varustust, relvastust ning laskemoona.

³ Täiendavad sihtotstarbelised eraldised on välisvahendite rakendamisega seotud abikõlbmatu käibemaks, tegevuspõhise eelarvestamise kulude kattteks eraldatud vahendid ning lisanduv teadusrahastus ja IKT rahastamine

5	Liitlastega seotud kulud	5,5	34,9	44,6	12,0	5,5			
Kaitsekulu kokku									
6	Kaitsekulu NATO meetodi järgi	1 333,8	1 397,0	1 631,1	1 661,4	1 669,1			
7	% SKP-st	3,40% ⁴	3,33%	3,68%	3,58%	3,43%			
8	Välisvahendid, tuludest sõltuv kulu ja omatulu, mis ei kajastu kaitsekulude arvestuses								
	NATO julgeolekuinvesteeringute programm NSIP, taristu ehituseks	20,5	39,3	8,5	16,7	47,1			
	Tuuleenergia kompensatsioonimeetmed ⁵	60,0	51,1	11,4	0,0	0,0			
	EL Rahurahastu	58,3	85,3	6,5	6,5	0,0			
	Tuludest sõltuv kulu ja kulud majandustegevusest laekuvast tulust	28,4	41,1	0,9	0,4	0,4			
9	Mitterahaline kulu (amortisatsioon)	88,8	125,0	142,2	154,3	171,2			
10	Kõik Kaitseministeeriumi kasutuses olevad vahendid	1 477,7	1 588,0	1 630,1	1 653,8	1 685,4			
	<i>Kaitsekulust teiste valitsemisalade eelarves⁶</i>	23,3	25,8	28,3	31,2	31,2			

1.3. Hetkeolukorra lühianalüüs

Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukava (KMAK 2025-2028) määrab aastateks 2025-2028 valitsemisala eesmärgid ja nende saavutamiseks kuluvad ressursid. Arenduseesmärkide, tegevuste ning tegevusmahtude määramisel lähtuti eelkõige Riigikaitse arengukavast RKAK 2031⁽⁺⁾, teistest Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni suunistest, kehtivast riigi eelarvestrateegiast 2023-2026, kaitseministri ja Kaitseväe juhataja prioriteetidest, ühekordsetest suunistest, dokumendist KMAK 2023-2026, Kaitseväe üksuste hetkeolukorra analüüsist ning valitsemisala asutuste juhtide otsustest ja ettepanekutest. Samuti võeti arvesse NATO kaitseplaneerimise protsessi raames Eesti poolt täitmiseks võetud NATO võime-eesmärkidest tulenevaid võimenduseid. Teadmiseks on võetud Euroopa Liidu võime arendustega seotud eesmärgid. Arusaadavalt on kogu arengukava otsuseid väga tugevalt mõjutanud Ukraina sõda ning selle esmased järelused.

Jätakuvalt ilmestab kaitsevaldkonna arenguid kestev ebainimlik sõda Euroopas ning pingeline julgeoleku- ja majandusolukord maailmas tervikuna, teisalt liitlaste kindel toetus Ukrainale nii varustuse kui ka väljaõppe tagamisel, NATO laienemine ja uued efektiivsed regionaalsed kaitseplaanid.

Riigikogu kiitis 22. veebruaril 2023 heaks Eesti Julgeolekupoliitika alused, mis ütleb kaitsekulude kohta järgmist: „Tulenevalt Venemaa Föderatsiooni kasvanud sõjalisest ohust on vajalik sõjalise kaitse kulude tase vähemalt 3% SKP-st, millele lisandub Eesti kui liitlasi vastuvõtva riigi kulude rahastamine.“ Koalitsioonileppe kohaselt tagatakse vastavalt

⁴ Osakaal ümber arvestatud RaM 2024.a suvise majandusprognoosi SKP alusel.

⁵ CO2 meetme ja statistikakaubanduse vahenditest investeeringud kompensatsioonimeetmesse (radarid), samuti RRF vahenditest täiendav radar ja passiivsüsteem (66 mln)

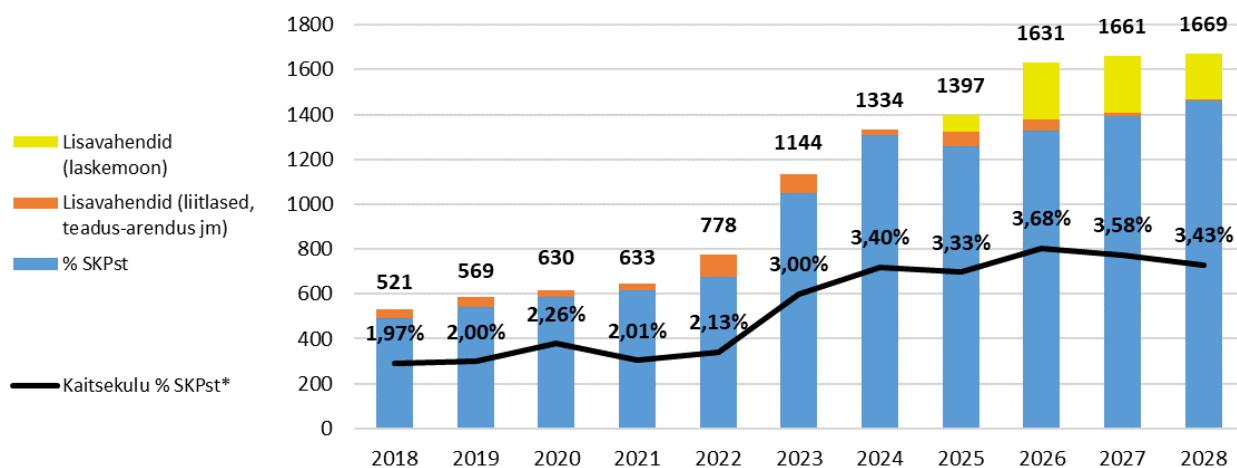
⁶ Kaitse-eelarve ei sisalda kaitsekuludest SOM, RAM jm valitsemisalade eelarvesse suunatud vahendeid, mille väljamakse tehakse väljaspool Kaitseministeeriumi eelarvet. NATO meetodi järgi arvestatakse need kaitsekulude hulka

julgeolekupiitika alustele neljaks aastaks pikaajalised riigikaitse kulud 3% SKP-st, millele lisanduvad liitlaste vastuvõtuga seotud kulud.

KMAK 2025-2028 eesmärk on suurendada Eesti lahinguvalmidust ja jätkata Ukraina toetamist 0,25% SKP ulatuses kaitse-eelarvest, et võita sõda.

Arengukava on Kaitseministeeriumi valitsemisala sisend riigi eelarvestrateegiasse (RES), alus 2025. aasta eelarve projektile ning Kaitseväe ja teiste valitsemisala asutuste tööplaanidele. Ühtlasi on KMAK 2025-2028 RKAK 2031⁽⁺⁾ rakendusplan.

KMAK 2025-2028 planeerimist mõjutasid Vabariigi Valitsuse otsusega eraldatud lisa lahingumoon aastani 2025 - 2031 kokku 1,6 mld eurot, millest 2025. aastaks eraldati lisavahendeid 75 mln eurot. Oluliselt mõjutas otsuseid Kaitseväe juhataja prioriteetide sh vajadus suunata maksimaalselt vahendeid laskemoona hangetesse ning otsus toetada 0,25% SKP Ukrainat ligikaudu 400 mln euroga.

Graafik 1. Kaitsekulu trend ajas.

KMAK koostamisel vaadati üle RKAK-s tehtud valikud ning otsustati lähiaastatel keskenduda eelkõige relvastusele ja laskemoonale ning selleks vajalikule taristule. Jätkame eelmises arengukavas otsustatud võimearenduste nagu mitmikraketihitjate HIMARS, keskmääõhutõrje, õhuründemoona, laevatõrjeraketisüsteemide ja manööverüksuste mehhaniseerimise elluviimisega. Arengukava jooksul saavutame laskemoona osas RKAK 2031(+)⁽⁺⁾ eesmärgi ning kõik RKAK-s plaanitud uued võimed luuakse hiljemalt 2028.a lõpuks, millest viimastena lisandusid käesoleva arengukava raames kolmas liikursuurtükiväepataljon, ISTAR luurepataljon ja mõlema brigaadi rekkekompanii ISR võime.

NATO kaitseplaanide raames alustame Balti kaitsevööndi rajamist, jätkame eelmises arengukavas otsustatud liitlaste HNS taristu rajamist. Ukraina sõja tagajärjel halvenenud julgeolekuolukorra tingimustes on võtmeliitlased suurendanud märgatavalt oma kohalolekut ja nähtavust Eestis. Lisaks sellele kaasame 2025.a õppusele NATO plaanides määratud UK brigaadi ning jätkame suuremahuliste õppekogunemiste läbiviimist.

Toetame kaitsetööstuse innovatsiooni, tootearendust ja ekspordivõimalusi, et aastaks 2030. oleks sektor 2022. aastaga võrreldes kasvanud kolm korda, sh 70% ulatuses ekspordile suunatud. Selleks kaasrahastatakse kaitsetööstuse ühiseid teadus- ja arendusprojekte rahvusvaheliselt kui siseriiklikult ning toodete arendamisel ja testimisel pakutakse vastavalt

võimalustele sõjalist ekspertiisi. Tööd on alustanud tööstuspark, mis panustab sõjalisse võimesse.

1.4. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi juht on Kaitseministeerium. Programmi tegevuse tasandi juhid on Kaitseministeeriumi asekantslerid, kes tagavad eesmärkide seadmise ning nende elluviimise koostöös valitsemisala asutustega, kelle teenused kuuluvad vastava programmi tegevuse alla.

Valitsemisala planeerimise, otsuste elluviimise ja aruandluse protsessi juhib Kaitseministeeriumi kaitseplaneerimise asekantsler läbi tema alluvuses asuvate osakondade.

Arengukava keskne planeerimisvahendid on valitsemisala põhitegevused ja teenused. Valitsemisala põhitegevused vastavad riigi strateegilise juhtimise „programmi tegevuse“ tasandile.

Programmi kinnitab kaitseminister.

2. Programmi põhitegevused

2.1. Väeloome: muud üksused

Programmi tegevuse eesmärk: Riigikaitse arengukava elluviimisel järgitakse kokkulepitud ressursiraamistikku, võimed muudes üksustes saavutatakse kiiresti.

Mõõdikud

Tabel 9. Programmi tegevuse Väeloome: muud üksused eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
RKAK perioodi lõpuks (2031) ette nähtud uued muud üksused/projektid on valmis								
(kumulatiivne)*								
NA	NA	0	2	5	6	6	7	8

Allikas: Kaitseministeerium

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 6. Programmi tegevusse Väeloome: muud üksused panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Väeloome: muud üksused eesmärgi saavutamiseks

KMAK 2025-2028 raames tehti varasemates võimearenduste otsuste osas uued otsused alljärgnevalt:

Vastavalt Kaitseväe juhataja sõjalisele nõuandele vähendati või lükati edasi KMAK 2024-2027 planeeritud side, transpordivahendite, õhuväe side- ja navigatsioonivahendite, imitaatorite ja väljaõppelaskemoona ja muid võimearendusi kokku 149 mln võrra. Neist suurimad kärped puudutasid lühimaa õhutõrje radareid, raadiojaamasid, ratassõidukeid, laev-kallas sidesüsteemi BRASS7, õhuväe õhupilditootmise süsteem arendust, õhuväe passiivne õhuseiresüsteemi parendust, välielektrivarustust, miinijahtimislava remondi ja hoolduse teenust, tööriistu ja tarvikuid ning kulumaterjale, andmesidevahendeid, erinevaid konteinereid, laevade ravi barokambrite soetust, miinituukri varustuse komplekte. Samuti otsustati edasi lükata EML Pikker asendamine järgmisesse KMAK planeerimise perioodi. Lisaks võeti täiendavaks taristu rahastuseks NATO NSIP rahastusest 10 mln. Samuti vähendati ambitsioonitaset 2028.a rea võimearenduste rahastamiseks.

Täiendavate rahaliste vahendite laekumisel⁸ suunatakse vastavalt Kaitseväe juhataja ettepanekule vahendid väljaõppe laskemoona, lühimaa õhutõrje radaritesse, luurevõimesse ja taktikalise raadioside raadiojaamadesse.

Alates 2025. aasta eelarvest kajastuvad antud programmi tegevuse all kõigi kaitseväe üksuste varustushangete kulud.

⁷ Broadcast and Ship to Shore

⁸ Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi tulemusena võib SKP% muutuda ja seega ka kaitsekulu summa.

2025.a suurimad hankeprioriteedid on mitmikraketihetitjad HIMARS, keskmaa õhutõrje, manööverüksuste soomukid ning ratastel liikursuurtükid.

Lisaks on kavas mitmed olulised erivarustuse hanked, mis on planeeritud järgmiselt:

Mitmikraketihetitjate süsteemi HIMARS esimesed tarded toimuvad 2025.a. Raketsüsteemide soetamisega tekib võime anda hävitavaid täppislööke süvavõitluse alasse kuni 300 km kaugusele. Lepingu raames hangitakse lisaks relvasüsteemile ka vajalik laskemoon, sidelahendused, väljaõppe,-logistika- ning elutsükli lahendused ning üksusele vajalik taristu. Projekt rahastatakse osaliselt USA rahastusega.

Jätkuvad 2024.a alanud soomustransportööride tarded, millega parendatakse manööverüksuste kaitstust ja mobiilsust. Tarded teostatakse 2025.a jooksul ning 2. jalaväebrigaadi manööverüksuste väljaõppe viiakse veoautodelt üle uut tüüpi soomukitele. Projekti kogu maksumus on üle 200 mln euro, millest 2025.a eelarves investeringutena 95 mln eurot.

Diviisi koosseisu luuakse kolmas liikursuurtüki pataljon (pooled relvad tarnitakse 2025 jooksul, maksumusega 35 mln eurot). Üksusele hangitakse esmajärjekorras kriitiline varustus ja luuakse vajalikud hoiutingimused. Mitmeaastase projekti maksumus on üle 86 mln euro. Täiendava varustuse hankimine jätkub pärast 2028.a.

Jätkatakse mehitamata õhuründepatarei arendamist. 2025.a varustatakse mehitamata õhuründepatarei ette nähtud laskemoonaga, mis on pärast väljaõppe läbiviimist 2026.a suuteline tuvastama ja mõjutama vastase sihtmärke täppisrännakutega. Samuti hangitakse üksusele kogu kriitiline varustus (v.a uued käsituli relvad) ja osaliselt põhivarustus ning luuakse üksusele vajalik taristu.

Keskmaa õhukaitsesüsteemi esimesed varustuse tarded õhuväele toimuvad 2025.a. Süsteemi on võimalik hajutada selliselt, et katteala oleks piisavalt suur tagades oluliste kaitsevää objektidele maa-ala kaitse kopterite, lennukite ja tiibraketide rännakute eest. Lepingu raames hangitakse lisaks relvasüsteemile ka laskemoona, sidelahendused ning väljaõppe-, logistika- ja elutsükli lahendused. Samuti hangitakse üksusele muud varustust ja ehitatakse vajalik taristu.

Täiendavate õhuseireradarite osas toimub 2025. a esimeses pooles esimese aktiivradari tarne. Teise radari tarne toimub hiljemalt 2026.a esimeses pooles. Lisaks toimuvad 2026.a passiivsensorite süsteemi tarded. Süsteemid võimaldavad luua uusi tuulegeneraatorite alasid ilma, et need segaks õhupildi loomist.

Jätkuvad kaasaskantava õhutõrjesüsteemi Piorun laskeseadmete tarded. Läbi mitme aasta kestva projekti maksumus on 103 mln eurot, millest 2025.a investeringute maht on 20,3 mln eurot.

2024.a jooksul anti Scoutspataljonile plaanitult üle enamuse CV90 toetussoomukitest, kuid seoses Ukraina sõjaga tekkinud relvastuse tarnete viibimisega, antakse tankitõrje- ja miinipildujasoomukid üle hiljemalt 2027.a.

Hiljemalt 2028.a vahetatakse välja 2. jalaväebrigaadi õhutõrjepataljoni Mistralite sihikud, mille tulemusena suureneb nende lahinguvõime nii öösel tegutsemiseks kui ka droonidevastases võitluses.

Koostöös USA-ga (IAMD programm) jätkatakse 2. jalaväebrigaadi õhutõrjepataljoni luure-, side- ja juhtimissüsteemidega varustamist. Mõlema brigaadi pataljonile tarnitakse õhutõrje

radarid SAAB 1x. Vahendite nõuetekohaseks hoiustamiseks ehitatakse 2027.a õppe-hooldus garaaži.

1. ja 2. jalaväebrigaadi luurekompaniidele hangitakse erineva varustusega elemente, et lisada olemasolevale rekkevõimele ka seirevõime. ISR9 elektroonilise sõjapidamise vahendid tagatakse USA rahastusega.

2027.a lõpuks uuendatakse elutsükli lõppu jõudvad brigaadide ja pataljoni UAV-d ning hangime üksustele mikrodroonid.

2026.a jooksul teostatakse, kõikide määratud sõjaaja üksuste elutsükli lõppu jõudvate, 120 mm järelveetavate miinipildujate tärned.

Jätkatakse K9 baasil olevate liikursuurtükiüksuste arendamist. 2026.a lõpuks on mõlemad üksused välja õpetatud 18 relvasüsteemile ning varustatud 4x4 soomukitega. Viimaste suurtükkide tärned toimuvad 2025. ja 2026.a. Üksused saavad 2027.a uued 12,7 mm kuulipildujad, täiendavad sidevahendid, maismaasõidukid, hoiuhalli ja hooldus õppegaraaži.

Esimesed mereseireradarite tärned toimuvad 2025.a, millega alustatakse elutsükli lõppu jõudva kaldaradarisüsteemi uuendamist 2025.a eelarves on selleks planeeritud 16 mln eurot ja uue taristu rajamiseks 5 mln eurot.

Jätkatakse rannikukaitse divisjoni varustamist ja 2024.a alanud väljaõpet relvasüsteemidele. Kaldal paiknev raketisüsteem koos meremiinidega toob olulise muutuse vastase meresihhtmärke mõjutatamisse.

Sõjaaja isikkoosseisu varustamiseks jätkatakse kandesüsteemide ja kuuliplatide tarneid. Isikkoosseisu varustamine on tagatud hiljemalt 2026.a.

Kaitseväge juhtimisvõime tagamiseks luuakse võimalused Kaitseväge juhtimispunkti ümberpaiknemiseks. Juhtimispunktile ja juhtimispunkti teenindavale staabikompaniile hangime selleks vastav varustus.

Hangitakse lõhkematerjale, mille hulgas on külgmiinid, tankimiinid, rasked kaitselaengud, plastiline lõhkeaine ning lõhkematerjalide tarvikud.

Jätkatakse EST MN (Estonian Mission Network) sidevõrgu laiendamist ning liidestamist liitlaste missioonivõrkudega. Üksuste taktikalise sidevarustusega varustamiseks hangime taktikalisi raadiojaamu ning välielektrivarustust.

Jätkatakse linnakute julgeoleku tagamiseks ja parendamiseks tänaseks vananenud Kaitseväge häire- ja valvesüsteemide tehnovõrkude ja sidesüsteemide kaasajastamist.

Jätkatakse sõjaaja isikkoosseisu varustamist 3:1 kandesüsteemide ja kuuliplatidega, mis lõppeb hiljemalt 2026.a. Kõik sõjaaja üksustele ette nähtud öövaatlusseadmed ja termosüsteemid hangime mitte hiljem kui 2027.a.

2028.a jooksul viiakse läbi puudu oleva individuaalvarustuse (vormiriietus, toitlustuskomplektid, erinevad kaitsmed jne) esmase soetuse ja tagatakse olemasoleva individuaalvarustuse elutsükli põhise väljavahetamise, remondi ja hoolduse.

---

⁹ *intelligence, surveillance, and reconnaissance* - luure, seire ja reke

Jätkatakse sõjaaja üksuste transpordivahenditega varustamist. KMAK 2025-2028 perioodil hangitakse üle 550 sõiduki ja üle 100 ühiku muid transpordivahendite valdkonna vahendeid nagu konteinerid, haagised, HET10 jms.

Lisaks valmivad Ämaris 2025.a käitusala, radari positsioon (CO2 vahendite abil) ja õhukaitsedivisjoni taristu ning õhutorbe lennukid saavad teisaldatavad varjualused. Alustatakse Kõpu radaripositsiooni ehitusega. Laskemoona hoiustamiseks algab 2025.a uue hoiuala väljaehitamine.

Hanke vaidlustamise tõttu lükkuvad 2024.a plaanitud välihaiglate tarned 2025.aastasse. Seoses Ukraina sõjaga on tekkinud relvastuse tarnetes tõrked ning 2024.a planeeritud Scoutspataljoni täielik CV90 toetussoomukitega varustamine võib tankitõrje- ja miinipildujasoomukite osas toimuda hiljem kui 2025.

Jätkatakse kaudtule tulejuhtimissüsteemi tarkvara TOORU arendamist 81 mm, 120 mm miinipildujate ja 155 mm liikursuurtüki relvasüsteemidele ning relvade laskemoonale.

Jätkatakse Nursipalu ja Soodla harjutusvälja laiendamist. KMAK 2025-2028 perioodi jooksul on plaanitud hüvitistele ja toetustele ning maade ostudeks üle 24 mln euro.

Teostatakse Nursipalu harjutusala välispiiri (51 km), Sirgala harjutusala välispiiri (41,5 km) ja Soodla harjutusala välispiiri (32 km) tähistamise koos lipumastide, infotahvlite ja tõkkepuude paigaldamisega.

Kasutusse võetakse kuluarvestussüsteemi HERA ning vahetame välja Kaitseväe meditsiini infosüsteem Liisa.

Eesti riigikaitses ja väeloomes innovaatiliste lahenduste kasutuselevõtu soodustamiseks jätkame Kaitseväes olemasolevate lahenduste testimisi erinevate eksperimenteerimisprojektidega, milleks on planeeritud 0,25 mln eurot aastas. Projektide valik toimub aastate kaupa.

Kaitsealase teadus- ja arendustegevuses jätkame rahvusvaheliste koostööprojektide kaasfinantseerimist (nelja aasta jooksul kokku 13 mln eurot). Peamised projektid on:

- sõjalise mobiilsusega seotud digitaalne infosüsteem (SDMMS)¹¹;
- modulaarse autonoomse funktsionaalsusega mereväealuse arendus (EUROGUARD)¹²;
- tehisintellektil põhinev küberkaitse agent (AIDA)¹³.

Toetame teadustaristuid ja kompetentsikeskusi (nelja aasta jooksul kokku 3,3 mln eurot):

- Kaitseväe Akadeemia elektroonilise võitluse kompetentsikeskust¹⁴;

---

¹⁰ *Heavy Equipment Transport System* - rasketehnikatreiler

¹¹ Projektis loodav infosüsteem hõlbustab turvalist teabevahetust EL liikmesriikide vahel sõjalise liikuvuse tagamiseks.

¹² Projekti tulemusena valmib uue põlvkonna veesõiduki prototüüp, mis aitab tulevikus kujundada mereväe operatsioone efektiivsemaks.

¹³ Tehisintellektil põhinev tööriist küberintsidentide tõrjumiseks võimaldab automatiseerida protsesse ja hoida kokku inimressurssi küberturbe tagamisel.

¹⁴ Keskus ja sinna loodud tehnoloogia katselabor toetab EV võime arendamist kaitseväes läbi õppe- ja teadustegevuse ja suurendab valdkonna koostööd liitlastega.

- CR14 salajase harjutusvälja väljaarendamist¹⁵;
- krüptograafia alase hindamisvõimekuse kompetentsikeskust¹⁶.

Jätkame KMAK 2025-2028 perioodil kaitsetööstuse arendusprojektide toetamist ligikaudu 0,7 mln euroga aastas ja viime selleks iga-aastaselt läbi konkursi toetuse otsustamiseks ja andmiseks. Jätkame EL Kaitsefondist rahastatavate projektide kaasfinantseerimist kokku ligikaudu 0,7 mln euroga aastas ning Eesti juhtprojektide ettevalmistamist.

2.2. Väeloome: maavägi

Programmi tegevuse eesmärk: Riigikaitse arengukava elluviimisel järgitakse kokkulepitud ressursiraamistikku, võimed muudes üksustes saavutatakse kiiresti.

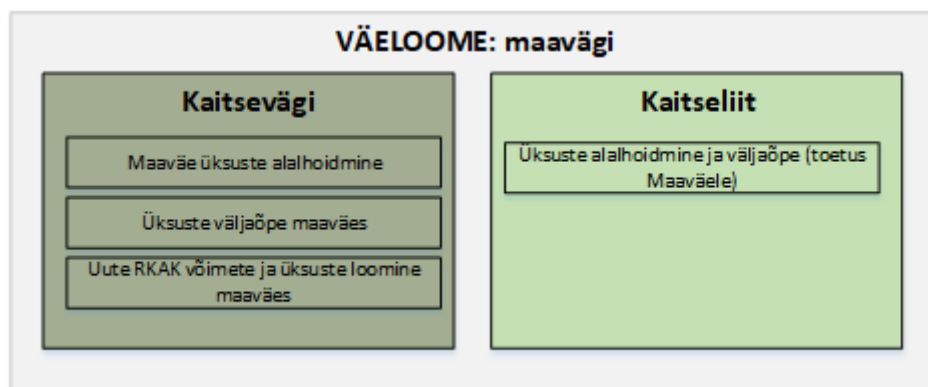
Mõõdikud

Tabel 6. Programmi tegevuse Väeloome: maavägi eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
RKAK perioodi lõpuks (2031) ette nähtud uued maaväe üksused/projektid on valmis (kumulatiivne)*								
NA	NA	0	2	4	6	9	13	16

Allikas: Kaitseministeerium

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 3. Programmi tegevusse Väeloome: maavägi panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Väeloome: maavägi eesmärgi saavutamiseks

Diviisi staapi luuakse maaväe õhuvahendite toetuse koordineerimiseks õhutoetuse operatsioonikeskuse (ASOC). ASOC tagab taktikalisel tasemel diviisi operatsioonialas maaväe- ja liitlasüksuste õhutoetuse planeerimise, koordineerimise ja juhtimise. Rahuajal on ASOC õhuväe koosseisus olev allüksus, kriisi ja sõjaajal allutatakse diviisi ülemale. Operatsioonikeskus sidevahendid hangitakse läbi USA FMF-CRIF vahendite.

¹⁵ See võimaldab pakkuda NATOle ja selle liikmesriikidele akrediteeritud platvormil järgmisi teenuseid: eksperimendid, sõjamängud, reaalelul baseeruvate stsenaariumite harjutamine, õppused, väljaõpe.

¹⁶ Kavas on luua krüptograafiliste turbelahenduste alane hindamisvõimekus Eestis ja kasvatada krüptograafia alast kompetentsi ja järelkasvu.

Luuakse ISTAR luurepataljon, mis hakkab koondama kogu Eesti territooriumil tegutsevaid vahendeid ühtseks süsteemiks tagamaks parema olukorrateadlikkuse. See omakorda võimaldab rakendada manööver- ja toetusüksusi säästlikumalt ja tõhusamalt ning aitab sõjas hoida initsiatiivi.

2025.a toimub liitlaste brigaadi õppus eesmärgiga testida liitlaste võimet siirata siia täiendavaid üksusi ja meie võimet neid vastu võtta. 2025. a on plaanis korraldada õppekogunemisi kuni 17 000-le reservväelasele.

Jätkub mehitamata õhuründepatarei arendamine, esmane võime saavutatakse 2025.a tarnitava varitseva õhuründemoonaga. Üksus on alates 2026. a pärast väljaõppe läbiviimist suuteline mõjutama vastase olulisi sihtmärke täppisrännakutega.

Kaitseliit soetab maakaitse väljaõppeks mehitamata õhusõidukeid (droone) ning paremaks väljaõppe korraldamiseks alustatakse väljaõppe portaali loomist, mis jätkub ka järgnevatel aastatel.

Tapal valmivad 2025.a jooksul liikursuurtükkide K9 tarbeks hooldus- ja õppegaraaž. Lisaks alustatakse õhutõrjepataljoni hooldus- ja õppegaraaži ehitamist, mis valmib 2026.a ja mis parendab nii väljaõppe kui hoiutingimusi üksuses.

2. jalaväebrigaadi soomukite teenindamise tarbeks algab 2025.a töökoja ehitamine, mis valmib hiljemalt 2027.a. Töökoda lahendab ka Kaitseliidu vastava taseme remondivajaduse Lõuna-Eestis. Lisaks valmib Lõuna regionis veel K9 hoiuhall ja laskemoona hoidlad ning punkrid.

Viru linnakus algab 2025.a universaalhalli ehitus, mille eeldatav valmimise aeg on 2026.a esimene pool. Hall parandab nii spordi kui väljaõppe tingimusi.

2.3. Väeloome: merevägi

Programmi tegevuse eesmärk: Riigikaitse arengukava elluviimisel järgitakse kokkulepitud ressursiraamistikku, võimed mereväe üksustes saavutatakse kiiresti.

Mõõdikud

Tabel 7. Programmi tegevuse Väeloome: merevägi eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
RKAK perioodi lõpuks (2031) ette nähtud uued mereväe üksused/projektid on valmis								
(kumulatiivne)*							Allikas: Kaitseministeerium	
NA	NA	1	1	4	4	5	5	5

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 4. Programmi tegevusse Väeloome: merevägi panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Väeloome: merevägi eesmärgi saavutamiseks

Jätkub rannikukaitse divisjoni varustamine ja 2024.a alanud väljaõpe relvasüsteemidele. Maastikul paiknev raketisüsteem koos meremiinidega toob olulise muutuse vastase meresihhtmärkide mõjutamise võimesse. Mereväe üksuste väljaõppeks on planeeritud 1,5 mln eurot ning võimete ja üksuste loomise kuludeks 1 mln eurot. Jätkub nii Eesti kui Baltikumiülese mereolukorra teadlikkuse (MSA) täiendamine ja tagamine.

Mereväe juhtimisvõime tagamiseks luuakse võimalused selle ümberpaiknemiseks. Miinisõja divisjonis jätkatakse meremiinide veeskamise ja miinjahtimise väljaõppega.

Tegevuse eesmärkidesse panustavad lisaks investeeringud summas 1,2 mln eurot Vaindloo päikesepargi rajamiseks.

2.4. Väeloome: õhuvägi

Programmi tegevuse eesmärk: Riigikaitse arengukava elluviimisel järgitakse kokkulepitud ressursiraamistikku, võimed õhuväe üksustes saavutatakse kiiresti.

Mõõdikud

Tabel 8. Programmi tegevuse Väeloome: õhuvägi eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
RKAK perioodi lõpuks (2031) ette nähtud uued õhuväe üksused/projektid on valmis (kumulatiivne)*							Allikas: Kaitseministeerium	
NA	NA	0	0	2	4	4	4	5

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 5. Programmi tegevusse Väeloome: õhuvägi panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Väeloome: õhuvägi eesmärgi saavutamiseks

2025.a lisandub keskmääõhukaitse võime ja jätkub juba loodud õhuhäiresüsteemi arendamine ja kasutamine. Õhuhäire süsteem peab juhtimis- ja teatamiskeskusesse (CRC) saabunud info õhuhäirest edastama mitte rohkem kui ühe minuti jooksul kõikidele Eesti elanikele ja kaitseväelastele läbi Päästeameti loodava sireenide võrgu, ERR radio- ja telekanalite ning mobiiltelefoni võrgu.

2028.a teostatakse navigatsiooni- ja juhtimisseadmete parendused ning elutsükli põhise väljavahetamise, mille käigus viiakse läbi lennuvälja raadionavigatsioonisüsteemi ja meteoroloogiliste seadmete, Link16, maa-õhk-maa raadioside süsteemide MLU17.

Tegevuse eesmärkidesse panustavad lisaks investeeringud summas 18,8 mln eurot, sh taristute ehituseks 16,5 mln eurot. Rekonstrueeritakse Paldiski linnaku tehnovõrgud ja rajatakse Raadi häire- ja valvesüsteemid. Samuti rekonstrueeritakse Ämari radari ja õhukaitsedivisjoni ühishoone juurdepääsutee rasketehnikale vastavaks koormusele.

2.5. Varude tagamine: lahingumoon

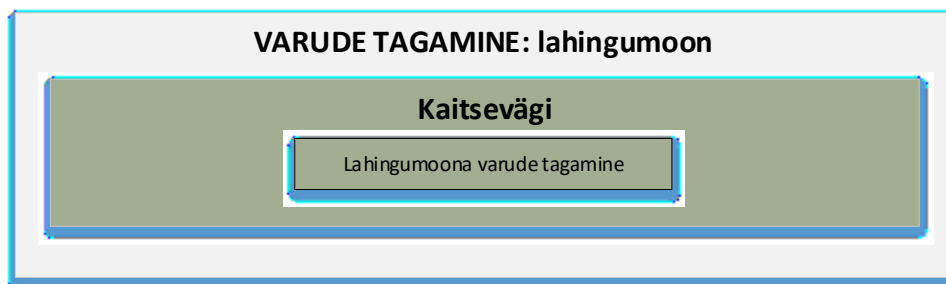
Programmi tegevuse eesmärk: Vajalik moonakogus on tagatud

Mõõdikud

Tabel 5. Programmi tegevuse Varude tagamine: lahingumoon eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed.

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
RKAK perioodi lõpuks (2031) ette nähtud lahingumoonavarud on soetatud				Allikas: Kaitseministeerium				
NA	NA	NA	NA	Info juurdepääsu-piiranguga	Info juurdepääsu-piiranguga	Info juurdepääsu-piiranguga	Info juurdepääsu-piiranguga	Info juurdepääsu-piiranguga

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 2. Programmi tegevusse Varude tagamine: lahingumoon panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Varude tagamine: lahingumoon eesmärgi saavutamiseks

Jätkame laskemoona varude suurendamist kõikide laskemoona liikide osas vastamaks NATO kaitseplaanides toodud vajadustele. KMAK 2025-2028 perioodil hangitakse 2,2 mld¹⁸ ulatuses moona, sellest lepingutega on juba võetud kohustusi 1,1 miljardi euro eest, saavutades sellega RKAK 2031(+) plaanitud mahud.

Selleks, et mahtuda ressursiraami ja hankida kogumahu RKAK 2031(+) plaanitud laskemoon hiljemalt 2028.a vähendati või lükati KVJ nõusolekul edasi rida KMAK 2024-2027 otsuseid

¹⁷ MLU ehk *mid-life upgrade* on süsteemi oluline moderniseerimine, mille läbimisel süsteemi funktsionaalsus või eluiga oluliselt muutuvad.

¹⁸ Sisaldab Vabariigi Valitsuse otsusega lisandunud täiendavalt 787 mln eurot. 2025.a hangitakse 602 mln euro ulatuses laskemoona. Koos laskeseadmetega (HIMARS, KMÖT) on eelarve maht kuni 700 mln eurot.

ning vähendati ka 2028 võimearenduste eesmärkide ambitsiooni. Täiendame laovarused järgmise lahingumoonaga:

- 155mm suurtüki laskemoon;
- tankitõrje laskemoon – Javelini ja Spike LR-i raketid ning ühekordsed tankitõrjelasud;
- keskmääõhutõrje lepingus olevatele raketite täiendav laovaru;
- lahingumasinat CV9035 35mm mürsud nii soomustlâbistava kui ka mitmeotstarbelise kildmoona osas;
- 23mm õhutõrjekahuri mürsud ja kaasaskantava õhutõrjesüsteemi PIORUN raketid õhutõrjeks;
- mitmikraketihetitja süsteemi erinevad raketitüübid (laovaru suurendamine);
- meremiinid.

Laskemoona hoiustamiseks alustatakse 2025.a Ermistus uue hoiuala väljaehitamist.

2.6. Kaitsevalmiduse tagamine

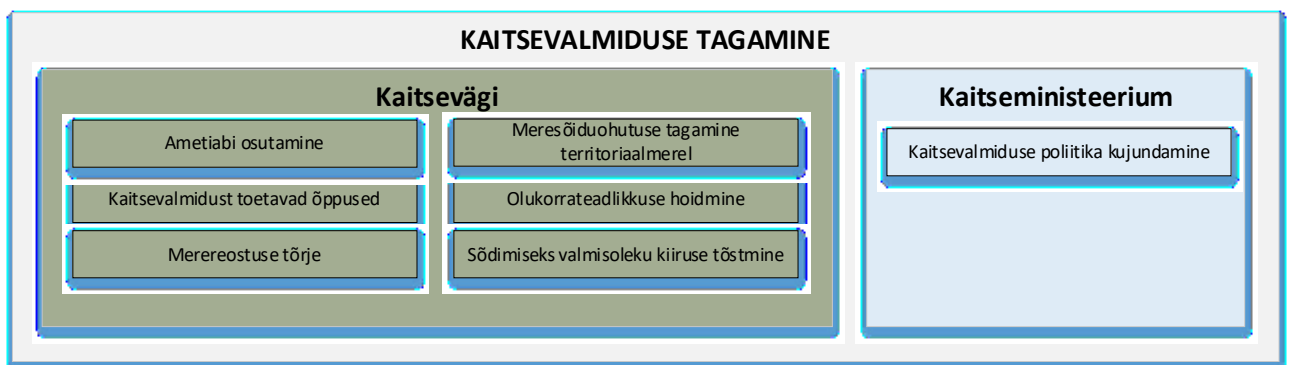
Programmi tegevuse eesmärk: Kõik RKAK üksused on lahinguvalmis ning varudega tagatud.

Mõõdikud

Tabel 10. Programmi tegevuse Kaitsevalmiduse tagamine eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kaitsevalmiduse kõrgendamise otsuse langetamise aeg pärast eelhoiatuse saamist <i>Allikas: Kaitsevâgi</i>								
NA	NA	NA	12h	12h	12h	12h	12h	12h
Kaitsevalmiduse saavutamise aeg alates kaitsevalmiduse kõrgendamise otsusest (LÕKi mõõdik) <i>Allikas: Kaitsevâgi</i>								
NA	NA	NA	Info juurde-pääsupiiranguga	Info juurde-pääsupiiranguga	Info juurde-pääsupiiranguga	Info juurde-pääsupiiranguga	Info juurde-pääsupiiranguga	Info juurde-pääsupiiranguga

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 7. Programmi tegevusse Kaitsevalmiduse tagamine panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Kaitsevalmiduse tagamine eesmärgi saavutamiseks

Alustame Balti kaitsevööndi rajamist, et kaitsta Eestit esimesest meetrist ja ehitame piiridele ka sõjalised kaitserajatised, mis on Ukraina sõjas tõestanud ennast efektiivsetena ning on aidanud kaasa vastase üksuste pealetungi aeglustamisele ja peatamisele. 2025.a alustame kolme etapilist Balti kaitsevööndi rajamist. Esimene etapis loome tugipunktide prototüübid, lisaks hangime tugipunktide rajamiseks vajalikud tõkestusvahendid (draakonihambad, lõiketraat) ja ehitusvahendite konteinerid.

Initsieerime ühisplaneerimist ning viime läbi valmidusõppusi kohalike omavalitsuste ja teiste riigiasutustega Kaitseministeeriumi valitsemisala huvides on laiapindse riigikaitse veatu toimimine. Kohalikud omavalitsused ja ettevõtjad teavad oma ülesandeid ning milliseid teenuseid ja kuidas korraldatuna on nad võimelised pakkuma kriisisituatsioonis. Kohalikud omavalitsused kaasatakse õppustele.

KMAK 2025-2028 raames otsustasime mereväe aluse Pikker väljavahetamise edasi lükkamise 2029.a.

Jätkame mereolukorratadlikkuse loomist ja tagame õiguskorra ja meresõiduohutuse Eesti territoriaalmeres.

Mereolukorra mereolukorratadlikkuse täiendamist uuendame KMAK 2025-2028 perioodil kaldaseireradarite süsteemi.

Jätkatakse riigi poliitilisele juhtkonnale vähemalt kaks korda aastas riigikaitseliste õppuste korraldamist ning iga-aastaseid riigikaitseseminaride korraldamist kohalikele omavalitsustele.

2025. aastal valmib Miinisadamas otsingu- ja päästehoone (SAR – search and rescue). Alustatakse Miinisadama lainemurdja ja kaide renoveerimise ning ehitusega, mille tööd lõpevad 2026.a. Rekonstrueerimistööde käigus teostatakse ka vajalikud süvendustööd.

2.7. Kaitsetahte edendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Ühiskonnas on tugev toetus riigikaitsele ja riigikaitsejatele ning elanike valmisolek panustada riigikaitsele on kõrge.

Mõõdikud

Tabel 11. Programmi tegevuse Kaitsetahte edendamine eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Elanike valmisolek osaleda kaitsetegevuses						Suund: ↑ <i>Allikas: Avaliku arvamuse uuring</i>		
57,6%	57%	66%	64%	>66%	>66%	>66%	>66%	>66%
Elanikkonna toetus ajateenistusele						Suund: ↑ <i>Allikas: Avaliku arvamuse uuring</i>		
90%	83%	83%	87%	85%	89%	90%	90%	90%
Elanikkonna toetus riigikaitsele						Suund: ↑ <i>Allikas: Avaliku arvamuse uuring</i>		
77%	72%	81%	83%	>81%	>81%	>81%	>81%	>81%

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 8. Programmi tegevusse Kaitsetahte edendamine panustavad Kaitseministeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Kaitsetahte edendamine eesmärgi saavutamiseks

Reservväelaste aktiivset osalemist toetatakse kaitsetegevuses nii perekondade kui ka tööandjate poolt. Ühiskonnas on kõrge toetus riigikaitsele (>85%).

Peale ajateenistuse läbimist jõuavad reservi kõrge riigikaitse identiteediga reservväelased, mida toetame reservteenistuse jooksul läbi reservväelaste ühiskonnas esile tõstmise ning ühtekuuluvust arendavate tegevuste (reservüksuste võitlustahte tööristakast) ja üritustega (spordiürituste toetamine, reservväelaste nädal). Reservväelaste riigikaitse identiteet on kõrge (>80%).

Informeerime ühiskonda tervikuna (sh venekeelne elanikkond) julgeolekulukorrast ja riigikaitse arengust. Riigikaitse ja kaitseinvesteeringutesse suhtutakse ratsionaalselt kui eksistentsiaalsesse vajadusse.

KMAK 2025-2028 perioodil toetame erinevate tegevus- ja projektitoetustega kaitsetahte arendamist erinevates sihtrühmades (peaasjalikult noored ja reservväelased). Ettevõtete suunal jätkame eeskujulike ettevõtete esile tõstmist "Riigikaitse toetaja" tunnustusega ja viime läbi riigikaitsekursuseid ettevõtetele. Lisaks jätkame "Tagasi kooli" loengute seeriaga noortele.

Suurendatakse Kaitseliidu taristuobjektide alahoiukulusid 1,9 mln võrra viimastel aastatel lisandunud uute Kaitseliidu taristuobjektidele alahoiuks.

Jätkub Kaitseliidu taristuobjektide ehitamine, mille peamine raksuspunkt perioodi jooksul on Tartu maleva uue tagalakeskuse arendamine. Projekterimistööd valmivad 2025.a jooksul pärast mida algab ehitus.

Eesti sõjamuuseum (edaspidi ESM) jätkab sõjaajaloo muuseumina ja uurimiskeskusena. Euroopa Liidu toetusfondide abil loome Vaiavara Sinimägede muuseumi baasil teise maailmasõja sündmusi tutvustava teemapargi ja väliekspositsiooni. ESM-i koosseisus jätkab tegevust sõjaväeorkester, mis tagab kokku lepitud mahus Kaitseväe tseremooniatel esinemised.

Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus (edaspidi RKK) jätkab julgeolekuteemadel oluliste arutelude algatamist nii Eestis kui väljaspool. RKK toetab oma tegevusega Kaitseministeeriumi poolt defineeritud fookusteemade analüüsi ja teemade viimist rahvusvahelistesse aruteludesse (sealhulgas konverentsid Annual Baltic Conference on Defence ja Lennart Meri Conference).

2.8. Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö

Programmi tegevuse eesmärk: Liitlaste toetus Eesti kaitselehandile on tagatud pikaajaliste vägedega täidetud plaanide ning kaitsekokkulepetega.

Mõõdikud

Tabel 12. Programmi tegevuse Liitlaste kaasamine ja rahvusvahelise koostöö eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Eesti mõju ning tegusus NATO-s ja Euroopa Liidus on suuremad, kui Eesti suurus seda eeldaks				Suund: ➔ Allikas: Kaitseministeerium				
JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH
Liitlaste kohalolek Eestis vastab NATO-s kokku lepitud heidutus- ja kaitsehoiakule				Suund: ➔ Allikas: Kaitseministeerium				
JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH

Vastutavad asutused ja teenused

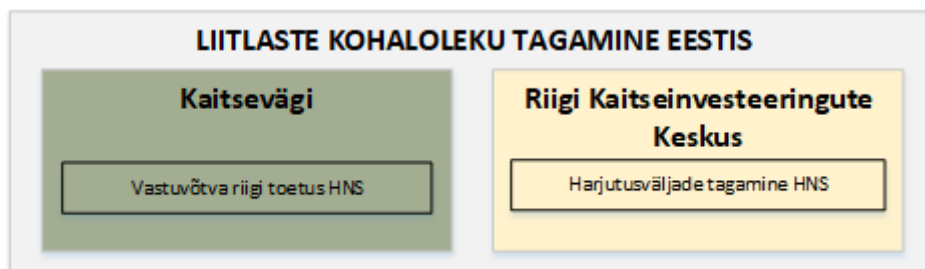
Joonis 9. Programmi tegevusse Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö eesmärgi saavutamiseks

Ukraina sõjaliseks abiks on 2025. aastal planeeritud 105 mln eurot. Ukrainale on sõjalist abi eraldatud ka varasematel aastatel annetusena ja see jätkub 0,25% ulatuse SKP-st vähemalt kuni 2027.a kokku 332 mln eurot.

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 10. Programmi tegevusse Liitlaste kohaoleku tagamine Eestis panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Liitlaste kohaoleku tagamine Eestis eesmärgi saavutamiseks

NATO Balti õhuturbemissioon (NATO Baltic Air Policing Mission – BAP) on rahuaja missioon, mille eesmärgiks on NATO õhuruumi terviklikkuse tagamine ning lennureeglite ja õhupiiri rikkumiste tuvastamine.

NATO Balti õhuturbe missiooni teostatakse Leedust alates Balti riikide NATO-ga liitumisest 2004.a. 2014.a alates teostatakse lisaks Balti õhuturbele Leedust ka tõhustatud õhuturvet Ämari lennubaasist Eestis (enhanced Air Policing - eAP). 2023.a NATO tippkohtumisel kiideti heaks NATO õhu- ja raketikaitse rotatsiooniline mudel, mis võimaldab lisaks toimivale õhuturbele liitlaste lühiajalisi hävitajate ning õhukaitseüsteemide siirmisi NATO idatiival. Tagame sellega Eestile kaasnevad võõrustajariigi kohustused, sealhulgas lennukiangaaride arvu suurendamis, üksuste vastuvõtmise, majutamise ning ülalpidamise.

Ämaris alustatakse 2025.a õhuturbe lennukite tarbeks QRA angaari ehitamist mis valmib 2026.a. Lisaks valmivad Ämaris 2025.a ka käitusala, radari positsioon ja õhukaitsedivisjoni taristu ning õhuturbe lennukid saavad teisaldatavad varjualused. Üksuste vastuvõtmiseks ehitatakse 300-kohaline kasarm, uus katlamaja ja alajaamad, renoveeritakse küttetrassid, elektrisüsteem, kanalisatsiooni- ja veetrassid, täiendatakse reoveepumplat ja veepuhastusjaamasid.

2025.a valmivad Lõuna-Eesti piirkonnas RSOM19 ala arendused kuni 1000 liitlase ja tehnika kiireks vastuvõtmiseks kriisi ajal. Rajatava kompleksiga tagatakse liitlasüksustele ajutine majutus, toitlustus, hügieenivõimalused, laskemoona ning tehnika hoiustamine. Tapal valmib 2025.a jooksul liitlaste tarbeks välipesula, lisaks alustame 2025.a liitlaste tarbeks kasarmu.

2.10. Luure ja eelhoiatuse korraldamine

Luure ja eelhoiatuse põhitegevus eesmärgid, mõõdikud ja sihtasemed on riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korra §7 lg 4 p 1 alusel riigisaladus.

Luure ja eelhoiatuse programmi tegevused on riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korra §7 lg 4 p 1 alusel riigisaladus.

¹⁹ Reception, Staging and Onward Movement

Luurekeskuse hankekava Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 262 § 5 lg 8 p 2 ja 4 alusel on riigisaladus.

2.11. Riigikaitse inimvara juhtimine

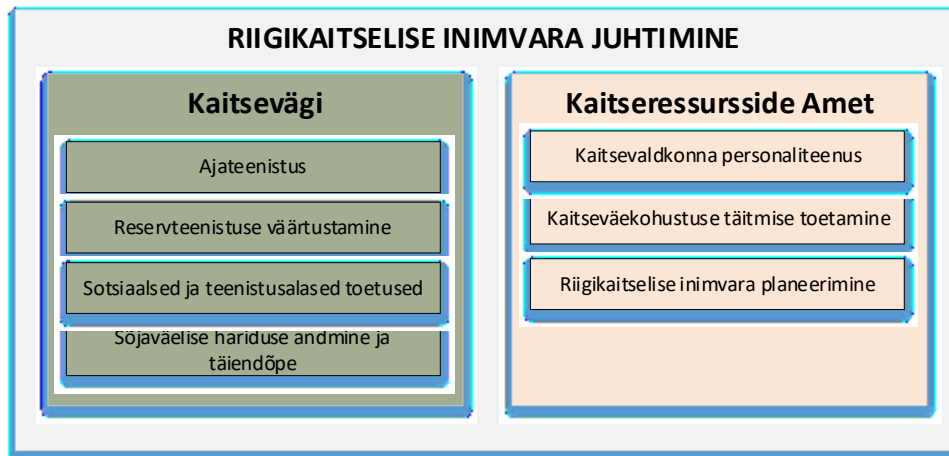
Programmi tegevuse eesmärk: Iga ajateenija, tegevväelane, reservväelane, ametnik ja töötaja panustab riigi kaitsevõime tagamisse maksimaalse efektiivsusega.

Mõõdikud

Tabel 14. Programmi tegevuse Riigikaitse inimvara juhtimine eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vabatahtlikult ajateenistusse tulemise määr						Suund: ↑ <i>Allikas: Kaitseressursside Amet</i>		
NA	56%	54%	61%	69%	72%	72%	75%	75%
Kaitseväge Akadeemiasse kandideerimise määr						Suund: ↑ <i>Allikas: Kaitsevägi</i>		
147%	174%	210%	114%	>200%	>200%	>200%	>200%	>200%
Kaitseväes ja Kaitseliidus teenivate tegevväelaste värbamistellimuse täitmise määr						Suund: → <i>Allikas: Kaitseressursside Amet</i>		
NA	NA	72%	93%	90%	90%	90%	90%	90%
Ajateenijate rahulolu ajateenistusega						Suund: ↑ <i>Allikas: Kaitseressursside Amet</i>		
NA	63%	75%	71%	66%	69%	72%	75%	75%

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 11. Programmi tegevusse Riigikaitse inimvara juhtimine panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Riigikaitse inimvara juhtimise eesmärgi saavutamiseks

Toetame kaitsevägekohustuse täitmist KMAK 2025-2028 perioodil 18 mln euroga ja see sisaldab kõiki KRA tegevusi, mis on seotud kaitsevägekohustuse täitmisega – ajateenistusse ja reservteenistusse kutsumine, asendusteenistuse korraldamine ja kaitsevägekohustuslaste terviseseisundi hindamine.

2025.a on eesmärgiks suurendada ajateenistusse kutsutavate isikute arvu 4000-ni, sellega seoses kasvab kutsealuste väeossa viimisega seotud transpordikulu nelja aasta jooksul kokku 0,3 mln euro võrra.

Jätkuvalt maksame ajateenijatele lapse toetust, sõidukompensatsiooni, kompenseerime eluaseme- ja õppelaenu intresse ning hüvitame juhiloa (nelja aasta jooksul kokku 10 mln eurot).

Asendusteenistusse planeerime kutsuda jätkuvalt kuni 63 isikut aastas. Asendusteenistuse ajal isikule makstava igakuise toetuse kuludeks on planeeritud KMAK 2025-2028 perioodil kokku 5 mln eurot.

Kõrge valmiduse saavutame läbi pideva väljaõppe ning reservväelaste kaasamise Kaitseväe väljaõppetegevusse. Õppekogunemisest võtab osa vähemalt 80% sõjaaja koosseisust²⁰, sh 100% allüksuse juhtidest. 2028. aastaks on 2021. aastaga (3460) võrreldes 10% tegevväelaste ametikohti täidetud reservväelastega erinevate teenistusliikide kaudu.

Mittesõjaliste ülesannetega tegelevad Kaitseliidu vabatahtlikud on ametikohtadele määratud ja rakendatud eesmärgipäraselt. Vabatahtlikud on teadlikud oma kriisiaja ülesannetest ning osalevad väljaõppes aktiivselt. Maakaitse isikkoosseis on 100% väljaõppe läbinud, mehitatud ja varustatud. Selle tagamiseks osaleb iga aasta sõjalises väljaõppes ¼ maakaitse isikkoosseisust.

Jätkame talentide ligimeelitamiseks ja Kaitseväes inseneride tööjõupuuduse leevendamiseks loodud tehnikavaldkonna tudengite stipendiumiprogrammi, millega antakse stipendium aastas kuni 30 üliõpilasele. Stipendiumi suurus ühele stipendiaadile on 5000 eurot aastas.

Tartus Raadil valmib 2025.a sõja- ja katastroofimeditsiinikeskus, mis viib meditsiiniväljaõppe taristu täiesti uuele tasemele. Lisaks alustame 2025.a Tartus 150 kohaga tegevväelaste kasarmu ja KVA ladude ja hoidlate ehitust. Uued laod võimaldavad 2026.a lõpetada kulukad rendilepingud ning suunata vabanenud vahendid ümber väeloomesse. Samuti alustame Tartu Riia 12 õppehoone ümberehituse projekteerimist.

2.12. Riigikaitseinvesteeringute korraldamine

Programmi tegevuse eesmärk: Iga riigikaitse investeeritud euro annab võimalikult palju kaitsevõimet.

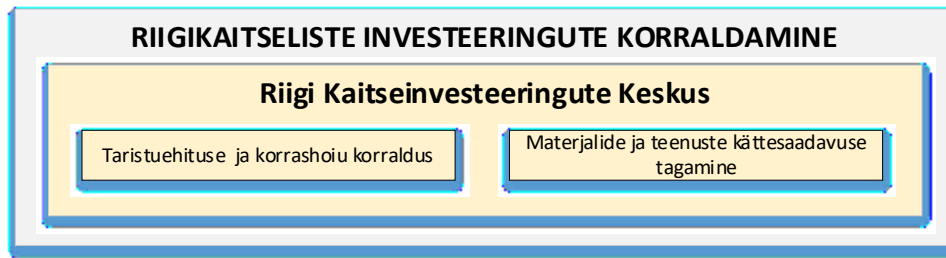
Mõõdikud

Tabel 15. Programmi tegevuse Riigikaitseinvesteeringute korraldamine eesmärgi mõõdikud ja sihttasemed

Tegelik				Sihttase				
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Taristu tervik kasutusmäär (keskmine kasulik pinna kasutusmäär arvatuna eri hoonegruppide kasutusmäärade keskmisena %)						Suund: ➔	Allikas: Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus	
NA	NA	85%	85%	85%	85%	85%	85%	80%
Õigeaegsed tarded						Suund: ➔	Allikas: Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus	
NA	NA	JAH	96%	100%	100%	100%	100%	100%

²⁰ Õppekogunemiste kava 2024-2028 on registreeritud Kaitseministeeriumis 25.06.2024 nr 10-1/24/13.

Vastutavad asutused ja teenused

Joonis 12. Programmi tegevusse Riigikaitseinvesteeringute korraldamine panustavad Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused ja teenused

Olulised tegevused programmi tegevuse Riigikaitseinvesteeringute korraldamine eesmärgi saavutamiseks

Arengukava põhifookused kajastuvad ka taristu arendustes. Vahendid on suunatud eelkõige moonaladustamisele ja käitlemisele, liitlaste vastuvõtuvõimekuse tõstmisele ja uutele võimetele vajaliku taristu ehitamisele. Senine taristu arenduse raskuskese on Tapa piirkonnalt liikunud Lääne ja Lõuna piirkondadesse.

Suurematest objektidest valmivad:

- Uus laskemoonaladustusala Lääne piirkonnas ning laskemoonahoidlad.
- Tartus, Raadil valmivad administratiivhoone 2. jalaväebrigadile.
- Nii Tartus kui Tallinnas alustatakse 2025.a riigikaitsemaja ehitamist. Arvestades praeguste pindade üüri- ja korrashoiukulusid ning uute hoonete rajamis- ja ülalpidamiskulusid, tasuvad riigikaitsemajad ennast täielikult ära 10 aasta perspektiivis. Pärast objektide valmimist 2026.a kolivad hoonetesse RKIK, KRA kui ka Kaitseväe rendipindadel olevate väiksemate üksuste personal ning vabanev rendikulu suunatakse väeloome võimearendusse.
- Uute võimete kasutuselevõtuga paralleelselt (MRAD, ratastel liikursuurtükid, ISTAR jms) ehitatakse toetav taristu Ämarisse ja Tapale.
- Liitlaste vastuvõtmisega seonduvalt jätkatakse vastuvõtualade ja uue linnaku ettevalmistamist Lõuna piirkonnas
- Rekonstrueeritakse lainemurdjad Miinisadamas.

Taristu korrashoiu väljakutsed seisnevad eelkõige kiiresti suureneva taristu korrashoiuteenuse kvaliteedi hoidmisel, kulude kokkuhoiul ning territooriumitele lisanduvate Eesti ja liitlasüksuste taristuvajaduste tagamisel.

Riigikaitseinvesteeringute korraldamise fookuses on laopinnad, uute relvasüsteemide jaoks vajalikud ehitised ning liitlaste vastuvõtmiseks vajalik taristu. Sõjaväelinnakutesse luuakse kaitseväelastele paremad töö- ja õppetingimused, remonditakse lennuraja ja perrooni, rajatakse ladustusala, ehitatakse lennukite varjualused ja angaarid, kasarmud, hooldus- ja õppegaraažid, toitlustuskompleksi, kompensatsiooniradar, õhutõrjetaristu, laokompleks, päikesepark.

Lisa 1. Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programmi 2025-2028 rahastamiskava

Rahastamiskava on esitatud riigieelarvega sarnastel põhimõtetel – kõik kulud, sealhulgas amortisatsioon, on jagatud tegevuspõhiselt programmi tegevuste vahel, kuid investeeringud on toodud investeeringuobjektide lõikes ning ilma tegevuspõhise jaotuseta. Programmi rahastamiskava katab kõik rahastamisallikad.

Programmi tegevused, tuhat eurot	2025	2026	2027	2028	KOKKU
Varude tagamine: lahingumoon	228 810	514 383	460 530	681 440	1 885 162
Väeloome: maavägi	112 314	122 196	132 498	140 763	507 771
Väeloome: merevägi	22 573	25 198	27 402	29 917	105 090
Väeloome: õhuvägi	19 427	21 240	22 971	24 915	88 554
Väeloome: muud üksused	330 328	292 628	356 543	359 315	1 338 813
Kaitsevalmiduse tagamine	57 582	47 888	47 539	73 586	226 595
Liitlaste kohaloleku tagamine Eestis	42 943	44 079	44 530	41 532	173 084
Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö	144 765	84 305	47 075	30 750	306 895
Luure ja eelhoiatuse korraldamine	61 598	63 436	67 197	67 262	259 493
Kaitsetahte edendamine	28 741	29 101	30 576	30 574	118 992
Riigikaitse inimvara juhtimine	53 727	56 494	59 450	60 930	230 600
Riigikaitse investeringute korraldamine	10 424	10 909	11 407	11 650	44 390
Käibemaks	84 055	135 841	144 412	181 916	546 224
KOKKU	1 197 286	1 447 697	1 452 129	1 734 549	5 831 662
INVESTEERINGUD, tuhat eurot	2025	2026	2027	2028	KOKKU
Maa soetused	10 000	0	140	0	10 140
Hoonete ja rajatiste soetus ning renoveerimine	79 584	21 414	31 384	62 044	194 427
Muud investeeringud	11 866	3 348	11 350	3 547	30 111
Liitlaste taristu	22 436	28 641	1 949	0	53 025
Kaitseotstarbeline erivarustus	266 092	205 246	252 793	42 017	766 148
Masinad ja seadmed CO2 kvoodi müügi tuludest	12 653	0	0	0	12 653
Lääne-Eesti meetme õhuseireseadmed	18 058	11 439	0	0	29 497
Muud investeeringud kokku	20 714	5 005	6 461	3 022	35 203
Käibemaks	74 376	49 564	51 963	11 421	187 324
KOKKU	515 780	324 657	356 041	122 051	1 318 529

Väeloome ja varude tagamise tegevuste aastatevahelist dünaamikat mõjutavad laskemoona soetamine ning muu kaitseotstarbelise erivarustuse hankimine, samuti asjaolu, et osa kaitseotstarbelisest erivarustusest soetatakse põhivarana ning need soetused kajastuvad investeeringuna. Liitlaste kaasamise ja rahvusvahelise koostöö eelarve on 2025-2026 aastatel suurem seoses eesmärgiga suunata Ukraina abistamisele 0,25% SKP-st.